

## DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.420/2008/4. szám

### A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Túri Edit ügyvéd (1137 Budapest, Ditrói Mór u. 3. II/7.) által képviselt felperes neve (címe alatti székhelyű) felperesnek, a Dr. Mosonyi Géza ügyvéd (5000 Szolnok, Arany János u. 16.) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen üzleti hitelrontás miatti kártérítési és más ügyében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 16. P. 20 282/2007/19. számú ítélete ellen a felperes által 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

#### Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja és megállapítja, hogy alperes neve, a ... Temető volt igazgatója megsértette a felperes neve jó hírnévhez fűződő személyiségi jogát a ... megyei sajtótermék címe 2006. július 24-i és 26-i számában megjelentetett alábbi Hirdetménnyel:

„A ... Temető igazgatója tájékoztatja a temettető hozzátartozókat, és a temetőlátogatókat, hogy sajnálatosan a temető területén működő .... megnevezésű temetkezési szolgáltatóval semmiféle üzleti szerződéses vagy egyéb kapcsolatban nincs a ... Temető Gondnoksága.”

Ugyancsak megsértette a felperes neve jó hírnévhez fűződő személyiségi jogát, amikor alkalmanként az ügyfeleknek olyan tartalmú tájékoztatást adott, hogy a ... Kft. nem bánik emberségesen az ügyfelekkel, szolgáltatásai nem korrektek, nem megfelelő színvonalúak és indokolatlanul drágák.

Kötelezi az alperest, hogy az ítélet rendelkező részének fenti három bekezdését fizetett hirdetményként tegye közzé a ...megyei ... elnevezésű napilap legközelebbi számában. Ennek elmaradása esetén feljogosítja a felperest az alperes költségén a hirdetmény közzétételére.

A felperes által fizetendő elsőfokú perköltséget 12 500 (Tizenkettőezer-ötszáz) forint általános forgalmi adót is tartalmazó 75 000 (Hetvenötezer) forintra leszállítja, és kötelezi a felperest, hogy 48 000 (Negyvennyolcezer) forint, az alperest, hogy 42 000 (Negyvenkettőezer) forint kereseti illetéket külön felhívásra térítsenek meg az államnak.

Kimondja, hogy fellebbezési eljárási költségeiket a felek maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy 42 000 (Negyvenkettőezer) forint, az alperest, hogy 48 000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket külön felhívásra térítsenek meg az államnak.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

#### Indokolás:

A ... Temető a ... Egyházak tulajdona. A felperes megalakulása óta temetkezési szolgáltatást végez mind a katolikus, mind a református temetőben. Egyik fióktelepe a római katolikus temető területén van, irodája a ... Temető Gondnokság épületével szemben áll, a terület használataért használati díjat a kezdetektől nem fizet. A temető igazgatója 2004. szeptember 1-től 2007. szeptember 1-ig az alperes volt, mely időpontot követően a ... áll alkalmazásban. A felek kapcsolata az alperes megbízatásától kezdve konfliktusokkal terhelt volt a felperest érintő alperesi intézkedések miatt. Az alperes hivatalba lépését követően a ... pert indított a felperessel szemben a használata jogalapjának tekintett szerződések érvénytelenségének megállapítása, a terület birtokba adása és használati díj fizetése iránt, amely perben a felperes ott, mint alperes viszontkeresettel élt elsődlegesen 30 000 000 Ft, másodlagosan 300 000 000 Ft kártérítés és használati díj megfizetése iránt. E peres jogvita a felek kapcsolatát rendkívülien megterhelte.

2006. július 24-én, majd az azt követő két nap múlva az alperes a ...megyei...címmű napilapban egy „Hirdetmény”-t jelentetett meg az alábbi tartalommal:

„A ... Temető igazgatója tájékoztatja a temetőtől hozzátartozókat és a temetőlátogatókat, hogy sajnálatosan a temető területén működő ..Bt. megnevezésű temetkezési szolgáltatóval semmiféle üzleti, szerződéses vagy egyéb kapcsolatban nincs a ... Temető Gondnoksága.”

Az alperes továbbá a temetőn belül az alábbi „Tájékoztatás”-t helyezte el:

„Felhívjuk a sírhelyek felett rendelkező hozzátartozók figyelmét, hogy a temetőnkben sírköves munkálatokat (sírépítmény készítés, sírfelújítás, stb.) csak iparendeléssel rendelkező és a Temetőgondnokságon leinformálható személlyel végeztessenek.

Az utóbbi időben a nem szakemberrel végeztetett, erősen kifogásolt minőségű munkák helyrehozhatatlan károsodást okoztak a sírépítményekben, esetenként a temetések lebonyolítását is akadályozták!”

2006. augusztusában az alperes és a felperes jogi képviselője között levélváltás történt. Az alperes a felperes ügyvezetőjéhez intézett levelében kifogásolta az irányába tanúsított, az alapvető emberi érintkezés szabályait is semmibe vevő megnyilvánulásait, s hogy rendszeresen feljeleníti különböző hatóságoknál. Kifejezte azt a véleményét, hogy mivel

személye a temető élén a ... Egyház képviselőjét is jelenti, a felperesi ügyvezetőnek a levélben kifogásolt negatív megnyilvánulásai sértőek az egyházra nézve is, és kimerítik az egyházellenes tevékenység fogalmát. Az alperes a levél tartalmáról tájékoztatta a ... Temetőbizottság elnökét, aki egyben a ... vezetője is, valamint a ... Egyházközség lelkészét.

Az alperes beosztottai előtt és a temetőgondnokságon a temetés időpontjának és módjának egyeztetése végett megjelent temettetni akaró hozzátartozók előtt alkalmaként a felperest „Kegyelet nevű műintézmény” megnevezéssel illette, a katolikus temetést igénybe venni szándékozó ügyfelek előtt olyan kijelentésekkel élt, hogy „ha korrekt szolgáltatást akarnak kapni, menjenek a ...-hoz” (ez a felperes versenytársa a piacon), „ha sok pénzük van, menjenek a felpereshez”, a felperes „nem bánik emberségesen az ügyfelekkel”, „szolgáltatásának színvonala nem megfelelő”.

A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperes a fenti magatartásaival megsértette a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvénynek (Tpv.) a tisztességtelen versenyt tiltó 5. §-át. A felperes álláspontja szerint a kinevezését követően a temetkezési tevékenységhez szükséges szakvizsgát szerzett alperes a temető területén működő felperesi telephelyet kívánta megszerezni, ezért mint természetes személy versenytárs szisztematikusan tett annak érdekében, hogy a felperes tevékenységét ellehetetlenítse, az egyházakkal és a hívekkel a kapcsolatát rontsa, a felperes jó hírnevét rongálja, a temettetők előtt a felperest lejáratja. Kérte kötelezni az alperest, hogy a fenti napilapban tegyen közzé nyilvános bocsánatkérő nyilatkozatot, amelyben vonja vissza a felperes által végzett szolgáltatásokkal kapcsolatos negatív kritikai megnyilvánulásait, és ismerje el, hogy nem jogosult az ügyfelek előtt negatív kritikai megjegyzésekkel illetni a temetői szolgáltatókat és ezzel tisztességtelenül beavatkozni a piaci viszonyokba. Módosított keresetében a temetésszámok csökkenése miatt a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és 359. §-ának (1) bekezdése alapján általános kártérítésként 1 500 000 Ft vagyoni, a jó hírneve megsértése miatt a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Másodlagosan ezen igényeit a Ptk. 78. §-ának (1) bekezdése, 84. §-ának (1) bekezdés a)-b)-c) és e) pontjai alapján kérte megítélni.

Kérte megállapítani, hogy az alperes a fenti hirdeteménnyel és tájékoztatással, valamint azzal, hogy a felperest egyházellenesnek állította be levelében, továbbá az ügyfelek előtt tett kijelentéseivel megsértette a felperes jó hírnevét. Sérelmezte továbbá, hogy az alperes rendre levágta a cégtábláját.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Védekezése szerint magánszemélyként nem esik a Tpv. hatálya alá. A szakvizsga letételét a felettese kívánta meg, temetkezési szolgáltatást végezni nem kívánt. A jó hírnév sérelmére alapított kereseti kérelem jogalapját vitatta. Elismerte, hogy időnként nyilvánított véleményt a felperes szolgáltatásáról, de nem lépte túl a véleménynyilvánítás alkotmányos kereteit, a felperes jó hírnevét nem sértette meg. A hirdetményt nem a saját, hanem a temetőgondnokság nevében jelentette meg a felettese egyetértésével, mert a temettetők és a temetőlátogatók abban a téves hitben voltak, hogy a felperes is a katolikus

egyházhoz kötődik. A hirdetmény tartalma csak annyiban nem valós, hogy szerződéses kapcsolatban áll a temetőgondnokság a felperessel, ami a jogsértés megállapítására nem alkalmas, mert a felperes sajtó-helyreigazítási eljárást nem kezdeményezett. A sírkőkészítéssel kapcsolatos tájékoztatás a felperes személyére semmilyen formában nem utal, a felperes cégtábláját nem vágta le.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150 000 Ft perköltséget.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a Tpv. tárgyi hatálya a vállalkozások piaci magatartására terjed ki, és a gazdasági tevékenységet nem folytató - s a bizonyítási eljárás adatai szerint azt nem is szándékozó - alperes a felperesnek nem volt versenytársa. A temettető minden esetben maga dönthette el, hogy melyik temetkezési szolgáltatót vette igénybe. Az alperes nem volt szolgáltató, neki az ügyfelek választásából semmilyen előnye nem származott. A felperes kifogásolta magatartások 2004-2006. években történtek, s a 2007. március 8-i perindítása a Tpv. 88. § (1) bekezdésében megszabott határidőn túli, így a Tpv-re alapított keresetet az alperesnek a törvény hatálya alá tartozása esetén is el kellett volna utasítania.

A keresetben állított jó hírnév sérelmére lefolytatott széles körű tanúbizonyítást mérlegelve arra a meggyőződésre jutott, hogy az alperes a felperes jó hírnevét nem sértette meg. A sírkőkészítéssel kapcsolatban kifüggesztett TÁJÉKOZTATÓ a felperesre nézve személyiségi jogot sértő elemet nem tartalmaz, abban az alperes sem a felperes, sem más szolgáltató személyére semmilyen konkrét megnevezést vagy utalást nem alkalmazott.

Az újságban megjelent HIRDETMÉNY-nek a szerződéses kapcsolat hiányára vonatkozó tényállítása ugyan valótlan, de a perben csatolt, a közvetített szolgáltatások átszámlázására létrejött szolgáltatási szerződés olyan lényegtelen részlet a hirdetmény tartalmának és megjelentetésének - az alperes állította és **TJ**, a ... .. vezetőjének tanúvallomásával is megerősített - célja szempontjából, hogy a hirdetmény eme részleges valótlansága miatt a felperes jó hírnevének sérelme nem állapítható meg. A hirdetmény alkalmas volt azon megjelentési cél betöltésére, hogy tudatosítsa a temettetők és a temetőlátogatók előtt, hogy a felperes nem a ... Egyház cége. A hirdetmény tartalma nem formálisan, hanem összefüggésében vizsgálendő, és valóságos tartalma szerint is alkalmatlan volt arra, hogy a felperes üzletmenetét rontsa. Ha a felperes ennek ellenkezőjét látta megállapíthatónak, úgy sajtópert kezdeményezhetett volna.

A cégtábla levágását illetően pedig a felperes bizonyítási kötelezettségét a bíróság felhívása ellenére nem teljesítette. A levélváltást az alperes és a felperes ügyvezetője közötti magánlevélváltásnak tekintette, ezért megállapította, hogy a levélnek a keresetben sérelmezett tartalma miatt (az egyházellenes kitétel és a hivatali hatóságokhoz történő feljelentések) a felperes, mint jogi személy jó hírneve megsértésének megállapítását alappal nem kérheti.

A meghallgatott érdektelen tanúk (ügyfelek) és a felperes, illetve a temetőgondnokság alkalmazottainak vallomása, valamint a felperes megrendelésére készült magánnyomozói jelentés alapján megállapította, hogy nyilvánvalóan voltak az alperesnek a felperest illetően negatív véleménynyilvánításai, amit a perben is elismert, de azok a 36/1994. (VI. 24.) AB. határozatban kifejtettekre is figyelemmel nem lépték át a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos kereteit, ezért a felperes jó hírnevét az alperes nem sértette meg.

A kártérítési igényt a jogsértés megállapíthatóságának hiányán túl azért is alaptalannak találta, mert a perben csatolt statisztikai adatok az alperes magatartása és a felperes temetésszámának csökkenése közötti okozati összefüggést cáfolta.

Döntésének kialakításakor jelentőséget tulajdonított a felperes és a ... ..között folyamatban lévő pernek, mely per léte és ténye, álláspontja szerint az alperes megnyilvánulásaitól függetlenül befolyással lehetett adott esetben a szolgáltató választásra a hozzátartozók részéről.

A per eldöntése szempontjából irrelevánsnak ítélte az alperes temető igazgatói munkaköréből történő felmentésének okát, és a felperes ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványának teljesítését, mint szükségtelent mellőzte.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel. Ebben kérte a Tpvt. 5. §-a megsértésének, illetve a Ptk. 78. §-a (1) bekezdése alapján a jó hírneve megsértésének megállapítását, valamint a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján az írásbeli keresetével egyezően az alperesnek 3 500 000 Ft vagyoni és 1 500 000 Ft nem vagyoni kártérítésre kötelezését.

Fellebbezése indokolásában fenntartotta azon véleményét, hogy az alperesnek a temetőigazgatói tisztség betöltéséhez a szakvizsga megszerzéséhez szüksége nem volt, annak egyetlen motivációja az volt, hogy a szakvizsga birtokában kegyeleti szolgáltatási vállalkozást kívánt nyitni, és tanúbizonyítással is igazoltan az volt a célja, hogy a felperes a temető területét elhagyja. Ezért véleménye szerint az alperes magánszemélyként is a felperes versenytársának tekintendő, reá a Tpvt. hatálya kiterjedt. Az alperesnek beosztásánál fogva sem lehetett volna véleményt nyilvánítani a szolnoki temetőben kegyeleti szolgáltatói tevékenységet végző vállalkozókról. A meghallgatott tanúk igazolták, hogy az alperes tisztességtelenül a temettetőkhöz olyan felhívást intézett, hogy a szolgáltatást ne az alperestől, hanem a másik vállalkozótól vegyék igénybe. Az alperes a perben tanúsított megnyilatkozásaiban nyíltan vagy burkoltan tényként állította, hogy a felperes megbízhatatlan, nem emberséges a temetni kívánókkal, nem korrekt a kiszolgálása. Az alperes megnyilvánulásai célzottan a felperesi vállalkozás eltávolítására irányultak, tudatában volt ugyanis annak, hogy a temetni kívánókat a színvonal és az ár motiválja leginkább, és a felperes üzleti jó hírnevét e két kérdésben rombolta. Az újságban közzétett hirdetésben amellet, hogy a szerződéses kapcsolat hiányára utalás valótn, a „sajnálatosan” szóhasználat a felperes személyére nézve kifejezetten negatív kicsengésű kritikát fogalmaz meg, mely kitétel kifejezetten sérti a felperes jó hírnevét. Az alperest itt is a felperes üzleti hírnevének lerontása motiválta, az ezzel ellentétes tényállítása és **TJ** elfogulatlannak nem tekinthető tanúvallomása tényszerűnek nem fogadható el. A felperesi vállalkozás ugyanis több mint 15 éve a perbeli helyen működik, s nem volt egyetlen olyan temettető sem, aki azt gondolta volna, hogy a felperesi vállalkozás az egyházé, mint ahogy nem kellett közzétenni azt sem, hogy a temető területén működő ravatalozót és krematóriumot is az egyháztól független vállalkozások üzemeltetik.

A temetőben végzett sírköves munkák tekintetében az alperesnek semmilyen jogköre nem volt, ugyanakkor a „tájékoztatásban” kifejezetten diszkriminálja a sírköveseket anélkül, hogy joga volna arra, hogy magának vindikálja azt, hogy a „temetőgondnokságon leinformálható személyekkel” végeztethetnek sírköves munkát a hozzátartozók. A felperes végez sírköves munkálatokat, mint szolgáltató, és az alperes vezetése alatt lévő gondnokságnak nincs joga diszkriminálni a vállalkozókat és beleavatkozni a vállalkozók

szabad versenyébe. Az alperes ez idáig azért nem nyitott kegyeleti szolgáltatói tevékenységet, mert a felperes jelenleg is a telephelyen működik.

Másodlagosan hasonló indokok alapján fenntartotta keresetének a Ptk. 78. §-ában megjelölt jogalapját, s a jogsértésnek a Ptk. 81. § (1) bekezdés a)-b)-c) és e) pontjában szabályozott jogkövetkezményeinek alkalmazását kérte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme helyes indokai alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes perköltségben marasztalására irányult.

Hangsúlyozta, hogy a temetőgondnokságnak a temető üzemeltetése a feladata, ahol ő alkalmazott, temetkezési tevékenységet sem az egyház, sem a temetőgondnokság soha nem fejtett ki. Ennek következtében szó sem lehet arról, hogy személy szerint ő, vagy a vezetése alatt álló temetőgondnokság versenytársa lett volna a temetési tevékenységet végző felperesnek. Helyeselte az elsőfokú bíróság megállapítását, hogy részéről legfeljebb véleménynyilvánítás és nem tényállítás hangzott el a felperes tevékenységét érintően, s a Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint is még a téves vélemény és értékítélet sem ad alapot a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására. Álláspontja szerint a felperest a jelen per megindítására az motiválta, hogy a ... az ő igazgatósága idején indított pert a felperessel szemben, mivel álláspontja szerint a felperesnek nincs olyan érvényes szerződése, amely az egyház és a felperes között bérleti jogviszonyt keletkeztetett volna, így a telephelyet jogcím nélkül használja ingyenesen, több mint tíz éve.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, s a cégtábla levágására és az alperes által írt levélben az egyházellenesség állítására alapított kereseti kérelmet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette, ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet megváltoztatására, és a keresetnek történő helytadásra irányuló fellebbezési kérelmet részben, a következők szerint találta alaposnak:

Az elsőfokú bíróság a Tpv-t-re alapított kereseti kérelmet megalapozottan utasította el.

A Tpv-t-nek a törvény hatályát szabályozó 1. § (1) bekezdése alapján a törvény hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak - ideértve a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepét is a VI. fejezetben szabályozott magatartások kivételével - (a továbbiakban az előzőek együtt: vállalkozás) a Magyar Köztársaság területén tanúsított piaci magatartására, kivéve ha a törvény eltérően rendelkezik. A törvény hatálya alá tartozik továbbá - a II-III. fejezetben szabályozott magatartások kivételével - a vállalkozás külföldön tanúsított piaci magatartása is, ha annak hatása a Magyar Köztársaság területén érvényesülhet.

A törvény ekként megfogalmazott személyi hatálya ugyan kiterjedhet a természetes személyekre is, de csak akkor, ha a piacon versenytársként jelenik meg és a törvény tárgyi hatálya alá tartozó piaci magatartást fejt ki. Az idézett törvényhelyben megjelölt természetes személy alatt tehát nem a magánszemély, hanem a termelő, szolgáltató vagy értékesítő tevékenységet végző természetes személy vállalkozó értendő, aki a piacon, mint versenytárs, ebbéli minőségében fejt ki a törvény tárgyi hatálya alá tartozó tiltott piaci

magatartást. A felperes az alperest magánszemélyként vonta perbe, aki e minőségében a felperesnek nem volt versenytársa, magatartása piaci magatartásnak nem minősíthető. Ezért az elsőfokú bíróság - érdemben és indokaiban is - helyesen állapította meg, hogy az alperes személye és a keresetben kifogásolt magatartása nem vonható a Tpvt. személyi és tárgyi hatálya alá. Ez a megállapítás igaz egyébként az alperesre a temető igazgatói minőségében is. Az általa vezetett temetőgondnokság ugyanis - amint azt az elsőfokú bíróság is megállapította - kegyeleti szolgáltatást nem végez, a piacon az ilyen tevékenységet végző felperesnek nem versenytársa, sem közvetlen, sem közvetett anyagi érdekeltsége nincs a felperesi szolgáltatásokat igénybevevők számának alakulásában. Nem teremt piaci érdekeltséget a felperes ellen indított polgári per sem. A perindító ugyanis nem az alperes vezette temetőgondnokság, hanem a ... .., aki a perben a ... Egyház tulajdonosi jogainak gyakorlójaként, és nem mint a felperes piaci versenytársa lépett fel igényével a felperessel szemben.

A felperesnek akár az alperes mint magánszemély, akár az általa vezetett temetőgondnokság, illetve a ... Egyház jövőbeli kegyeleti szolgáltatásra irányuló vállalkozási szándékára hivatkozásának aaptalanságát - helyes indokai alapján - az elsőfokú ítélet ugyancsak megalapozottan állapította meg.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróságnak a Tpvt. 88. §-ában szabályozott 6 hónapos szubjektív határidő elteltét megállapító álláspontját nem osztotta, ezért is foglalt érdemben állást az alperesnek a törvény hatálya alá tartozása kérdésében. Az elsőfokú bíróság megállapításának helytállósága esetében ugyanis az elutasítás indokául a késedelmes igényérvényesítésnek kellene szolgálnia, elévülés esetén minden további vizsgálódás szükségtelen lenne.

Az ítélet tábla mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a Tpvt. 88. § (1) bekezdésében megszabott 6 hónapos szubjektív és 5 éves objektív határidők - a 4/2003. PJE. határozatban kifejtettek értelmében is anyagi jogi igényérvényesítési határidők. A 6 hónapos szubjektív határidő elévülési jellegű, amelynek eltelte hivatalból nem, csak az ellenfél kifogása alapján állapítható meg, és az alperes elévülési kifogással nem élt.

Ezért csupán megjegyzi az ítélet tábla, hogy az elsőfokú bíróság megállapítása érdemben is téves. A felperes ugyanis a keresetét 2006. december 18-án terjesztette elő a ... Városi Bíróságon, és az az áttételt elrendelő végzés jogerőre emelkedése után érkezett meg a hatáskörrel bíró elsőfokú bírósághoz 2000. március 8-án. A Pp. 129. §-ának (3) bekezdése alapján pedig az áttett keresetlevelet úgy kell tekinteni, mintha azt már eredetileg is annál a bíróságnál terjesztették volna elő, amelyhez áttették. A keresetben kifogásolt hirdetmény, tájékoztatás és levélváltás pedig kétségtelenül a 2006. december 18-i keresetindítást megelőző 6 hónapon belül történt, az alperesi kijelentések pedig nemcsak a ... Bt. jelentésével érintett 2004. decemberében - 2005. januárjában hangzottak el, hanem a tanúk vallomásaival igazoltan, - pontosan meg nem határozható gyakorisággal, - az alperes igazgatósága idején folyamatosan megismétlődtek. A Tpvt. 88. §-ának (2) bekezdése szerint pedig az elévülési idő mindaddig nem kezdődik el, amíg a jogsértő magatartás fennáll, tehát ha jogsértés valamely huzamosabban elkövetett magatartás vagy állapot fennállásában valósul meg.

Az alperes a keresetben a felperes jó hírnevét sértőként megnevezett magatartásait a temető igazgatójaként, tehát alkalmazotti minőségében tanúsíthatta, ezért még a

személyiségi jogsértés megállapíthatósága esetében sem lenne kártérítésre kötelezhető. A személyhez fűződő jog megsértése miatt a jogsértővel szemben igényelt kártérítés ugyanis polgári jogi felelősségre alapított követelés. E polgári jogi felelősség anyagi jogi szabályait kizárólag a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja révén alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdése, illetve - ha a jogsértés elkövetése munkaviszonnyal összefüggésben történt - a 348. § (1) bekezdése tartalmazza. Ezért az alperessel szemben - mindentől függetlenül a Ptk. 348. §-a a kártérítést, mint a személyiségi jogsértésnek a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott szubjektív szankciója alkalmazhatóságát önmagában kizárta. A 84. § (1) bekezdésnek a keresetben és a fellebbezésben hivatkozott a)-b)-c) pontjain alapuló objektív szankciók alkalmazása azonban nem a kárfelelősség szabályai szerint történik, ezért azok alkalmazását a felperes az alperessel mint elkövetővel és felelős személlyel szemben alanyi jogon érvényesíthette, a jogsértés elkövetése szempontjából a Ptk. 348. §-a figyelembe nem vehető.

A Ptk. 78. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jó hírnév védelmére is.

A jó hírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A jogi személy hírnevét az olyan - személyével összefüggésbe hozható, a közösség általi értékelését befolyásoló - közlés sérti, amely valamilyen valótlan tényt állít, nyíltan vagy burkoltan. A valótlan tény közlése csak akkor nem sért személyiségi jogot, ha a tényállításnak nincs sértő, bántó tartalma. A vélemény, bírálat is eredményezheti a jó hírnév sérelmét ha közvetve, vagy közvetlenül valótlan tényállítást is tartalmaz. A való tények közlése, a közlés hangneme, egyéb személyhez fűződő jogot sérthet, de nem jár a jó hírnév megsértésével.

Az ítélet tábla - az elsőfokú bíróságtól eltérően - a ... megyei ... megjelentetett fizetett HIRDETMÉNY-nyel a felperes jó hírnevének megsértését megállapíthatónak találta. Az alperes által sem vitatottan ugyanis a hirdetményben a szerződéses kapcsolat hiányát valótlanul állította, s a „sajnálatosan” kifejezés használata mellett e valótlan tényállítás és az egész hirdetmény tartalma a felperesre nézve sértő, bántó. A hirdetmény tényleges tartalmát vizsgálva az nem az alperes állította és **TJ** tanúsította azon közlést tartalmazza, hogy a felperesi cég és a temetőgondnokság között nincs olyan jellegű kapcsolat, amely azt mutatná, hogy a felperesi cég az egyház vállalkozása. Amennyiben ennek közlése lett volna a szándék, úgy az egyértelműen és félreérthetetlenül ekként nyerhetett volna megfogalmazást. Az alperes személyes tárgyalási nyilatkozatából (8. sorszámu jegyzőkönyv, 11. oldal) megállapíthatóan a hirdetményt a felperes és az egyház közötti polgári per motiválta, mert az a hívőkben visszatetszést szül, és a sajnálatos megfogalmazás annak tudható be, hogy a felperes egy évtized óta nem fizet bérleti díjat az egyháznak. A hirdetménnyel tehát az alperes burkoltan azt kívánta a hívők tudomására hozni, hogy a felperes az egyház akarata ellenére, erre feljogosító bármiféle jogcím hiányában működik a ... Temetőben, ami - ilyen értelmű bírósági döntés megszületéséig - való ténynek nem fogadható el, hisz a per tárgya éppen a használat jogcíméül szolgáló szerződések érvényessége. A felperes már több mint tíz éve működik az adott fióktelepen, és az alperes - a polgári peren túl - semmi olyan tényt nem bizonyított, ami a

temetőgondnokságnak a felperestől való elhatárolódását indokolta volna a hívek előtt, mint ahogy nem tette azt meg az ugyancsak nem az egyház által üzemeltett krematórium és ravatalozó esetében sem. Az alperes valós szándéka szerint a hirdetménnyel a hívőket a felperes ellen kívánta hangolni, a hirdetmény tényleges tartalma alkalmas volt a katolikus hívők közössége felperesről alkotott értékítéletének negatív befolyásolására, a felperes jó hírnevének megsértésére.

A közlés a sajtóban az alperes fizetett hirdetményeként jelent meg, a felperest nem a sajtó, hanem az alperes részéről érte jogsérelem. A sajtó-helyreigazítás egyébként a személyhez fűződő jogok megsértése esetén - a rendes jogvédelmi eszközön kívül - igénybe vehető többletvédelem, így a sajtó-helyreigazítás kezdeményezése elmaradásának az általános személyiségi jogvédelmi eszköz igénybevételét illetően jogvesztő hatálya nincs.

Az elsőfokú bíróság a sírkőkészítéssel kapcsolatos TÁJÉKOZTATÁS személyiségi jogot sértő voltára alapított kereseti kérelmet megalapozottan utasította el. A TÁJÉKOZTATÁS tartalma ugyanis a felperes jó hírnevét semmiben nem sértette meg, abból senki nem következtethetett arra, hogy az a felperes személye ellen irányulna. Ellenkezőleg, a temetőgondnokság által legjobban leinformálható a temető területén belül működő felperes, így önmagában a tájékoztatás szövege még a felperessel szembeni bizalom erősítését is szolgálhatná. Az már más kérdés, hogy a temetőgondnokságon mit mondanak az érdeklődőknek, az már a tájékoztatás tartalmától független, önálló elkövetési magatartás lehetne. A felperes azonban nem állított és bizonyított az alperes terhén a jó hírnevét sértő konkrét tájékoztatást. A keresetében a kialakult rossz viszony miatt maga is csupán feltételezte az alperes részéről ilyen magatartás tanúsítását, ami azonban az alperes elmarasztalásához nem elégséges. (Pp. 164. § (1) bekezdés.)

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a keresetben sérelmezett, a temettetni szándékozó hozzátartozók előtt elhangzott alperesi kijelentések tényét és gyakoriságát illetően nem egyértelmű. Miközben ugyanis elveti az alperes egykori beosztottainak és a felperesi alkalmazottak tanúvallomását, és az érdektelen ügyfelek vallomását nem találja alkalmasnak a kereseti tényállítás bizonyítására, mégis tényként állapítja meg, hogy az alperes részéről voltak a felperes tevékenységét illető negatív megnyilvánulások.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a bizonyítási eljárás adatai kétséget kizáróan igazolják, hogy az alperes - utólag pontosan meg nem határozható esetben - alkalmanként a keresetben sérelmezett tájékoztatást adott az ügyfeleknek a felperesi szolgáltatás színvonaláról, áráról, a felperesnek a hozzátartozókkal szemben tanúsított magatartásáról, és a felperest időnként „Kegyelet nevű műintézmény” elnevezéssel illette. Mindezeket az alperes a perben is vállalta és elismerte, ezért semmi ok nincs a felperes megrendelésére készült ... Bt. magánnyomozói jelentése, a felperesi alkalmazottak és az alperes beosztottjai vallomásának mellőzésére, hisz az általuk előadottak megtörténtét az alperes is megerősítette. Dr. T ügyfél is csupán azt vallotta, hogy az alperes részéről kifejezetten dehonesztáló, rosszálló kifejezés nem hangzott el, a szavakat azonban pontosan felidézni nem tudta, az azonban nyilvánvaló volt számára, hogy az alperes megnyilvánulása nem volt objektív. BI ügyfél előtt pedig az alperes anélkül fogott bele a felperes minősítésébe és kritizálásába, hogy a tanú a szolgáltató személyére az alperestől véleményt kért volna. A tanú számára az alperes fellépése sértő, megmagyarázhatatlan volt, és amikor a

történetekről a felperesnél beszámolt, közölték vele, hogy ez már többekkel előfordult. A tanúban ekkor tudatosult, hogy az alperes fellépése nem az ő személye, hanem a felperes ellen irányult, amihez neki semmi köze nincs. (16. sorszámú jegyzőkönyv.)

A véleménynyilvánításhoz való jog korlátja, hogy másnak alkotmányosan védett személyiségi jogait - ideértve a jó hírnévhez fűződő jogát is - nem sértheti. A vélemény, bírálat is eredményezheti a jó hírnév sérelmét, ha közvetve vagy közvetlenül valótlan tényállítást is tartalmaz. A tény a valóság egy eleme, s mint ilyen objektív, melyből következően tényállítás esetén objektíve - fogalmilag - bizonyítható az állított tény ellenkezője. A vélemény belső meggyőződés, ami szubjektív, az ellenkező bizonyítása fogalmilag kizárt. Adott esetben az alperes sérelmezett, és az ítéletábra által a rendelkező részben megfogalmazottak szerint jogsértőnek ítélt kijelentései olyan burkolt tényállítást tartalmaznak, hogy az ügyfelek a felperes szolgáltatásaival elégedetlenek, mert a színvonaluk nem kielégítő, a felperes megbízhatatlan és indokolatlanul drága, a temettetni szándékozó hozzátartozókkal nem bánik emberségesen, aminek az ellenkezője bizonyítható. Természetesen két szolgáltató összehasonlításakor az alperesnek lehet véleménye arról, hogy melyikük szolgáltatása jobb, olcsóbb, megbízhatóbb vagy színvonalasabb, az alperes megfogalmazásaiban azonban nem e véleménynyilvánítás jelenik meg, hanem sértő, bántó tartalommal a felperes megbízhatatlanságát, indokolatlanul drága voltát és az ügyfelekkel való nem emberséges bánásmódot, s emiatt burkoltan az ügyfelek elégedetlenségét, mint tényt állította az ügyfelek tájékozódó kérdésére, vagy kérés nélkül adott megnyilatkozásaiban, ami alkalmas volt a felperes üzleti jó hírnevének megsértésére. Ha a társadalmi értékelés alapjául szolgáló értesülések, tényállítások ugyanis nem az objektív valóságot fejezik ki, a jó hírnév sérelmét eredményezik. Az alperes eme megnyilvánulásai pedig nem az objektív valóságot fejezték ki, amit már önmagában az is tanúsít, hogy a református temetésekkel illetően e tényállításait az alperes sem tartotta fenn, az ilyen temetési szolgáltatást igénybe venni szándékozóknak a felperes szolgáltatásait is ajánlotta.

Az ítéletábra a kifejtett indokok szerint az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatta, és a rendelkező részben írtak szerint megállapította az alperes részéről a felperes jó hírnevének megsértését.

A Ptk. 84. §-ának (1) bekezdés c) pontja alapján kötelezte az alperest elégtétel adására a ... megyei ... legközelebbi számában, tekintve, hogy a hirdetmény is ugyanezen lapban jelent meg, illetve, hogy a kijelentéseivel a felperes jó hírnevét az ügyfelek előtt sértette meg, mely ugyancsak nagy nyilvánosságot jelent.

Az ítéletábra a pertárgy-értéket mindkét fokú eljárásban 5 millió Ft-ban határozta meg, tekintve, hogy a személyiségi jogsértés objektív és szubjektív szankcióinak együttes érvényesítése esetén az objektív szankciók nem meghatározható pertárgy-értéke beleolvad az igényelt kártérítés összegébe, amennyiben az a megállapítani kért jogsértések együttes meg nem határozható pertárgy-értékének összegét meghaladja. A pervesztesség és pernyertesség, valamint a felek elsőfokú perköltség viselése arányának megítélésakor értékelte, hogy a felperes öt jogsértő magatartásra alapítottan kérte a jogsértés megállapítását (úgy, mint a hirdetmény, a tájékoztatás, a levélváltás, a cégtábla levágása és az alperesnek az ügyfelek előtti kijelentései), amelyből a felperes két jogsértés

tekintetében bizonyult pernyertesnek, a kárigény összecszerűségének pedig a perben meghatározó jelentősége nem volt, az alperes védekezése a kárigénnyel szemben célszerűtlen is volt. Mindezeket együttesen mérlegelve az elsőfokú eljárásban a felperes bizonyult nagyobb arányban pervesztésnek, és általa az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet rendelkezéseit alkalmazva az elsőfokú bíróság által megítélt bruttó összegű perköltség 50 %-ára szállította le a rendelkező rész szerint.

A felperes által lerótt 210 000 Ft kereseti illeték mellett 90 000 Ft illetékhiány mutatkozik, tekintve, hogy a felperes írásbeli keresetében 5 millió Ft kártérítést igényelt, és az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése alapján az illeték alapja a kereset későbbi leszállítása esetében az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke.

A pernek az Itv. 62. § (1) bekezdés f) pontja alapján fennálló tárgyi illeték-feljegyzési jogos voltára figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján a hiányzó illeték utólagos megfizetésére az ítélet tábla a feleket a rendelkező rész szerint kötelezte a megállapítani kért jogsértések együttes meg nem határozható pertárgy-értéke (Itv. 39. § (3) bekezdés b) pontja és 40. § (1) bekezdése) alapján számított pervesztesség-pernyertesség arányában.

Az ítélet tábla a fentebb kifejtettek szerint az elsőfokú ítélet fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint részben megváltoztatta.

A felperes a fellebbezett meg nem határozható pertárgy-értékből két jogsértés tekintetében lett pernyertes, a jogalapot illetően tehát túlnyomó részt nyert, a kártérítés jogalapját és összecszerűségét illetően pedig a felek magatartását a fellebbezési eljárásban is a fentiekkel egyezően értékelte, ezért a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján úgy határozott, hogy fellebbezési eljárási költségeiket a felek maguk viselik.

A felperes a fellebbezésében visszatért az írásbeli keresetében érvényesített 5 millió Ft-os kárigényéhez, így a fellebbezési illeték is 300 000 Ft, amihez a lerótt 210 000 Ft-os fellebbezési illeték alapján ugyancsak 90 000 Ft illetékhiány mutatkozik, amit az Itv. 39. §-ának (1) bekezdés c) pontja és 40. § (1) bekezdése alapján számított meg nem határozható pertárgy-érték pervesztességi és pernyertességi arányában osztott meg a felek között a rendelkező rész szerint, s az előzőekben felhívott IM. rendelet rendelkezései alapján a feleket annak utólagos megfizetésére kötelezte.

D e b r e c e n, 2008. november hó 4.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

